

Citiți lecția din manual: *Evreii în Antichitate și în Evul Mediu*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Evreii în Antichitate și în Evul Mediu

1. Evreii Antichității

- 538 î.Hr. - exilul evreilor s-a încheiat după cucerirea Noului Regat Babilonian de către rege persan Cyrus al II-lea cel Mare (559-530 î.Hr.) ⇒ formarea provinciei persane Iudeea și reînălțarea Templului din Ierusalim;
- 333-167 î.Hr. - Iudeea a devenit provincie a Imperiului Macedonean și apoi a Imperiului Seleucid;
- 167-141 î.Hr. - desfășurarea Revoltei Macabeilor, declanșată de o politică de elenizare agresivă a provinciei Iudeea ⇒ teritoriul a devenit autonom, sub regii din dinastia Hasmoneilor (167-64 î.Hr.);
- 64 î.Hr. și 6 d.Hr. - Iudeea a devenit stat vasal al Republicii Romane, apoi provincie romană;
- 66-136 - ca urmare a multiplelor răcoale organizate de evrei (Marea Revoltă a Evreilor, Răscoala Diasporei și Revolta lui Bar Kohba), romanii au distrus Ierusalimul și Templul (70) ⇒ dispariția statului evreilor și deportarea acestora în Imperiul Roman și alte părți din Europa (diaspora);
- 212 - împăratul roman Marcus Aurelius Antoninus, supranumit Caracalla (211-217), prin *Edictul lui Caracalla* (sau *Constitutio Antoniniana*), a acordat cetățenie oamenilor liberi, inclusiv evreilor;
- 313 - împăratul roman Constantin cel Mare (306-337) a emis Edictul de la Milano, prin care s-a acordat libertate religioasă creștinilor și evreilor;
- 380 - împăratul Teodosius I (379-395) a emis Edictul de la Salonic, prin care creștinismul a devenit unica religie a Imperiului Roman ⇒ începutul discriminării și persecuției evreilor cetățeni romani;
- 439 - împăratul Teodosius al II-lea (402-450), în *Codex Theodosianus*, a impus restricții evreilor din Imperiul Roman de Răsărit: excluderea din funcții de conducere și interzicerea clădirii de noi sinagogi;
- 529-559 - împăratul Iustinian I (527-565) a emis *Corpus Juris Civilis*, prin care cetățenia în Imperiul Roman de Răsărit a fost menținută doar pentru creștini ⇒ evreii și-au pierdut cetățenia și drepturile;
- secolele VII-VIII - expansiunea arabă a făcut ca evreii din Orientul Apropiat să se confrunte cu noi interdicții: obligația de a plăti taxe speciale (*jizya* și *dhimmi*), pentru a avea parte de un minim de drepturi, precum cel de proprietate și libertate religioasă, afișarea în public a unui semn distinctiv de culoare galbenă, nu au putut să poarte arme și să exercite autoritate asupra musulmanilor.

2. Evreii în Evul Mediu

- secolele VIII-XV - în perioada medievală, evreii europeni s-au grupat în două ramuri, așkenazii și sefarzii, au trăit în număr mare în comunități distincte de majoritatea creștină (cartiere evreiești), în care și-au păstrat tradițiile și practicile religioase;
- evreii, în ciuda numeroaselor interdicții impuse de statele adoptive (nu au putut avea în proprietate pământuri, să dețină funcții publice și le-au fost interzise căsătoriile mixte), au prosperat din ocupații precum comerțul, cămătăria (împrumutul de bani cu dobândă), finanțele, dreptul și medicina;
- secolul al VIII-lea - khazarii, o populație turcică seminomadică așezată în sud-estul stepelor rusești, s-au convertit la iudaism ⇒ accentuarea antisemitismului european;
- 1096-1270 - în contextul desfășurării cruciadelor, numeroase comunități evreiești din Europa (Speyer, Worms și Mainz) și Orientul Apropiat (Ierusalim) au fost distruse de armatele creștine;
- secolele XIII-XV - statele din Europa Occidentală au eliminat drepturile evreilor și au încurajat persecuțiile religioase, masacrele și expulzările acestora: Anglia (1290), Franța (1394), Austria (1421), Elveția (1491), Spania (1492) și Portugalia (1497) ⇒ migrația în Polonia și Imperiul Otoman;
- Evul Mediu a marcat, totodată, apariția a numeroase mituri antisemite: evreii au fost acuzați de deicid, au avut legi atipice, au practicat ritualuri tainice asociate cu canibalismul (omor ritualic), au prezentat defecte de caracter (lașitate, delăsare, zgârcenie, viclenie și prefăcătorie) și s-au făcut responsabili de otrăvirea surselor de apă și de răspândirea epidemiilor (ciuma bubonică).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=2nPK4dMpQp8>

<https://www.youtube.com/watch?v=I6lPmT0BoFU>

Fișă de lucru: Evreii în Antichitate și în Evul Mediu

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „Augustus (...) vestește următoarele: întrucât neamul iudeilor și-a arătat buna-credință față de poporul roman (...) am hotărât, cu asentimentul sftenicilor mei (...) ca iudeii să-și păstreze obiceiurile strămoșești și legile (...). Nimeni să nu se atingă de banii donați de ei sanctuarului (...), nici unul dintre ei să nu fie chemat să se prezinte la judecată în timpul Sabatului sau de la a noua oră a zilei precedente. Oricine le fură cărțile sfinte sau banii (...) să fie declarat jefuitor de temple (...).”

(Flavius Iosephus, *Antichități iudaice*)

B. „Întrucât mulți judecători, în hotărârea cauzelor, s-au adresat nouă (...) cerând să fie informați ce trebuie făcut cu martorii care sunteretici, dacă mărturia lor ar trebui să fie primită sau respinsă, de aceea ordonăm ca niciun eretic, nici măcar cei care prețuiesc superstiția evreiască nu pot oferi mărturie împotriva creștinilor (...).”

(Corpus Juris Civilis)

C. „Regele Ferdinand și regina Isabella (...) Prin urmare, noi, după multă deliberare, se convine și se hotărâște ca tuturor evreilor să li se ordone să părăsească regatele noastre și să nu li se permită niciodată să se întoarcă. (...) Orice evreu care nu respectă acest edict și se găsește în regatul și domeniile noastre, sau care se întoarce în regat în orice fel, va fi pedepsit cu moartea și confiscarea tuturor bunurilor sale. (...) Astfel, acordăm permisiunea ca evreii și evreicele menționați să-și scoată bunurile din domnia noastră, fie pe mare, fie pe uscat, cu condiția să nu scoată nici aur, nici argint sau orice alte obiecte interzise de legile regatului.”

(Decretul de la Alhambra)

1. Precizați, pe baza surselor, tipul de informație (obiectivă/subiectivă).

2. Stabiliți, pe baza surselor, care dintre faptele istorice prezentate au avut consecințe negative asupra statutului evreilor în societate, selectând fragmentele care ilustrează această afirmație.

3. Formulați, pe baza surselor B și C, un punct de vedere referitor la consecințele asupra populației evreiești, susținându-l cu două informații din surse.

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Attias, Jean-Christophe, Benbassa, Esther, *Larousse. Dicționar de civilizație iudaică*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1999.
7. Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, Editura Humanitas, București, 2019.

